

PROGRAM PRIORYTETOWY

Tytuł programu: Czyste Powietrze

Zakres ogólny

1. Cel programu

Poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych¹.

Narzędziem w osiągnięciu celu jest dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych przez beneficjentów uprawnionych do podstawowego poziomu dofinansowania, beneficjentów uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania oraz beneficjentów uprawnionych do najwyższego poziomu dofinansowania.

2. Wskaźnik osiągnięcia celu Programu

- 1) Liczba budynków/lokali mieszkalnych² o poprawionej efektywności energetycznej 3 030 000 szt.;
- 2) Liczba wymienionych nieefektywnych źródeł ciepła³ na niskoemisyjne w budynkach/lokalach mieszkalnych 3 000 000 szt.;
- 3) Dodatkowa zdolność wytwarzania energii elektrycznej z zainstalowanych mikroinstalacji fotowoltaicznych: 50 MWe;
- 4) Ograniczenie zużycia energii końcowej: 37 500 000 MWh/rok;
- 5) Ograniczenie emisji pyłu o średnicy mniejszej niż 10 mikrometrów (PM10) : 210 000 Mg/rok;
- 6) Ograniczenie emisji benzo- α -pirenu: 140 Mg/rok;
- 7) Zmniejszenie emisji CO₂: 14 000 000 Mg/rok.

3. Budżet oraz uzupełniające źródła finansowania

- 1) Dotacje (w tym udzielane w ramach programu Stop Smog⁴), pożyczki dla gmin oraz termomodernizacyjna ulga podatkowa⁵ – 63,3 mld zł⁶.
- 2) Kredyty udzielane przez banki: 40 mld zł.
- 3) Sposób łączenia dotacji z termomodernizacyjną ulgą podatkową opisano w Załączniku nr 1 do Programu.

¹ Przez budynek mieszkalny jednorodzinny, zgodnie z ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane, należy rozumieć budynek wolnostojący albo budynek w zabudowie bliźniaczej, szeregowej lub grupowej, służący zaspokajaniu potrzeb mieszkaniowych, stanowiący konstrukcyjnie samodzielną całość, w którym dopuszcza się wydzielanie nie więcej niż dwóch lokali mieszkalnych albo jednego lokalu mieszkalnego i lokalu użytkowego o powierzchni całkowitej nieprzekraczającej 30% powierzchni całkowitej budynku.

² Przez lokal mieszkalny należy rozumieć samodzielny lokal mieszkalny w rozumieniu ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali.

³ Przez nieefektywne źródło ciepła w rozumieniu Programu należy rozumieć źródło ciepła na paliwo stałe niespełniające wymagań rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 1 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań dla kotłów na paliwo stałe lub Rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe.

⁴ Program zainicjowany ustawą z dnia 6 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów oraz niektórych innych ustaw.

⁵ Ulga udzielana zgodnie z art. 26h ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych oraz art. 11 ustawy z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

⁶ W skład budżetu wchodzi również środki finansowe, które będą pozyskiwane z budżetu Unii Europejskiej w ramach perspektywy finansowej 2021-2027.

4. Okres wdrażania

Program realizowany będzie w latach 2018-2029, przy czym:

- 1) zobowiązania podejmowane będą do 31.12.2027 r. (podpisywanie umów z Beneficjentami);
- 2) środki wydatkowane będą przez wojewódzkie fundusze ochrony środowiska i gospodarki wodnej (wfośigw) do 30.09.2029 r.

5. Terminy i sposób składania wniosków

- 1) nabór wniosków prowadzony jest w trybie ciągłym;
- 2) szczegółowe terminy, sposób składania wniosków i ich rozpatrywania określone są w regulaminach naboru lub ogłoszeniu o naborze, które są zamieszczone na stronie internetowej właściwego terytorialnie wfośigw.

6. Koszty kwalifikowane

6.1. Katalog kosztów kwalifikowanych

Do dofinansowania w ramach Programu kwalifikowane są koszty: urządzeń, materiałów i usług umieszczone odpowiednio w Załączniku nr 2 dla Części 1) Programu, Załączniku nr 2a dla Części 2) Programu i Załączniku nr 2b dla Części 3) Programu. Załączniki nr 2, 2a i 2b zawierają także maksymalne kwoty dotacji i minimalne wymagania techniczne dla poszczególnych pozycji⁷.

6.2. Kwalifikowalność VAT

Podatek od towarów i usług (VAT) jest kosztem kwalifikowanym tylko wówczas, gdy jest on faktycznie i ostatecznie ponoszony przez Beneficjenta, a Beneficjent nie ma prawnej możliwości odliczenia podatku naliczonego od podatku należnego w jakiegokolwiek części, zgodnie z przepisami ustawy o podatku od towarów i usług.

6.3. Okres kwalifikowalności kosztów

- 1) **rozpoczęcie przedsięwzięcia** rozumiane jest, jako poniesienie pierwszego kosztu kwalifikowanego (data wystawienia pierwszej faktury lub równoważnego dokumentu księgowego) i może nastąpić:
 - dla dotacji: nie wcześniej niż sześć miesięcy przed datą złożenia wniosku o dofinansowanie,
 - dla dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu: nie wcześniej niż data złożenia wniosku o dofinansowanie w banku, który przystąpił do Programu.

Koszty poniesione wcześniej, a także przed datą wskazaną w ogłoszeniu o naborze wniosków o dofinansowanie, jak i przed oddaniem budynku do użytkowania uznawane są za niekwalifikowane.

- 2) **zakończenie przedsięwzięcia** (data wystawienia ostatniej faktury lub równoważnego dokumentu księgowego lub innego dokumentu potwierdzającego wykonanie prac) oznacza rzeczowe zakończenie wszystkich prac objętych umową o dofinansowanie, pozwalające na prawidłową eksploatację zamontowanych urządzeń. W ramach Programu finansowane są również przedsięwzięcia zakończone przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie w formie dotacji, pod warunkiem, że nie zostały rozpoczęte wcześniej niż sześć miesięcy przed datą złożenia wniosku o dofinansowanie w formie dotacji oraz nie wcześniej niż przed datą wskazaną w ogłoszeniu o naborze wniosków o dofinansowanie w formie dotacji. W ramach Programu nie są finansowane

⁷ Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) opracował elektroniczną listę urządzeń i materiałów - lista zielonych urządzeń i materiałów (ZUM), która zawiera główne materiały i urządzenia zweryfikowane pod kątem zgodności z wymaganiami technicznymi określonymi w załącznikach 2, 2a i 2b do Programu. Lista ZUM jest dostępna na stronie internetowej <https://lista-zum.ios.edu.pl/>.

przedsięwzięcia zakończone przed dniem złożenia wniosku o dofinansowanie w formie dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego w banku, który przystąpił do Programu.

3) **okres realizacji** przedsięwzięcia wynosi:

- dla dotacji w ramach Części 1) i Części 2) Programu: do 30 miesięcy od daty złożenia wniosku o dofinansowanie⁸,
- dla dotacji w ramach Części 3) Programu: do 36 miesięcy od daty złożenia wniosku o dofinansowanie⁸,
- dla dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu: do 18 miesięcy od daty złożenia wniosku o dofinansowanie⁸,
- dla dotacji z prefinansowaniem w ramach Części 2) i Części 3): do 18 miesięcy od daty złożenia wniosku o dofinansowanie,

lecz nie później, niż do 30.06.2029 r., z zastrzeżeniem pkt 11.10 Części 1) Programu, pkt 11.10 Części 2) Programu i pkt 11.9 Części 3) Programu.

7. Sankcje za naruszenie warunków Programu oraz zastrzeżenie prawne

1) Za naruszenie warunków Programu przewiduje się następujące sankcje:

a) karne wynikają bezpośrednio z przepisów prawa karnego, w tym przede wszystkim z Kodeksu karnego, ale również Kodeksu karnego skarbowego, w szczególności art. 297 KK (np. złożenie podrobionego, przerobionego, poświadczającego nieprawdę albo nierzetelnego dokumentu albo złożenie nierzetelnego, pisemnego oświadczenia), art. 286 KK (oszustwo), art. 270a (posługiwanie się podrobioną lub przerobioną fakturą);

b) cywilnoprawne wynikają z zawartej umowy o dofinansowanie z Beneficjentem. Główną sankcją jest zwrot środków wraz z odsetkami w przypadkach opisanych w umowie o dofinansowanie. Dodatkową sankcją może być odpowiedzialność odszkodowawcza, o ile Beneficjent przystępując do Programu (składając wniosek, zawierając lub realizując umowę) spowoduje szkodę po stronie NFOŚiGW lub WFOŚiGW. Odpowiedzialność zakreślona jest do wysokości szkody.

2) **Zastrzeżenie prawne**

Wyboru wykonawcy (ów) realizującego (ych) usługi, dostawy lub roboty budowlane w ramach przedsięwzięcia, podlegającego dofinansowaniu z programu, Beneficjent dokonuje na własne ryzyko. Wykonawców i wfośiów nie łączy żadna umowa lub zobowiązania z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umów związanych z realizacją przedsięwzięcia, zawieranych przez Beneficjentów z wykonawcami.

⁸ Wniosek o dofinansowanie w formie dotacji lub dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego składa się w miejscu i terminie określonym w regulaminie naboru lub ogłoszeniu o naborze.

Zakres szczegółowy

Część 1) Dla Beneficjentów uprawnionych do podstawowego poziomu dofinansowania

8. Beneficjenci

Beneficjentem jest osoba fizyczna będąca właścicielem/współwłaścicielem⁹ budynku mieszkalnego jednorodzinny lub wydzielonego w budynku jednorodzinny lokal mieszkalny z wyodrębnioną księgą wieczystą¹⁰ o dochodzie rocznym nieprzekraczającym kwoty 100 000 zł¹¹:

- 1) stanowiącym podstawę obliczenia podatku, wykazany w ostatnio złożonym zeznaniu podatkowym zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób fizycznych;
- 2) ustalonym:
 - zgodnie z wartościami określonymi w załączniku do obwieszczenia ministra właściwego do spraw rodziny w sprawie wysokości dochodu za dany rok z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, obowiązującego na dzień złożenia wniosku oraz
 - na podstawie dokumentów potwierdzających wysokość uzyskanego dochodu, zawierających informacje o wysokości przychodu i stawce podatku lub wysokości opłaconego podatku dochodowego w roku wskazanym w powyższym obwieszczeniu ministra;
- 3) z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego, przyjmując, że z 1 ha przeliczeniowego uzyskuje się dochód roczny w wysokości dochodu ogłaszanego corocznie, w drodze obwieszczenia Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie ustawy o podatku rolnym, obowiązującego na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie;
- 4) niepodlegającym opodatkowaniu na podstawie przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych i mieszczącym się pod względem rodzaju w katalogu zawartym w art. 3 lit. c) ustawy o świadczeniach rodzinnych, osiągniętym w roku kalendarzowym poprzedzającym rok złożenia wniosku o dofinansowanie, wykazany w odpowiednim dokumencie.

W przypadku uzyskiwania dochodów z różnych źródeł określonych powyżej w pkt. 1)-4), dochody te sumuje się, przy czym suma ta nie może przekroczyć kwoty 100 000 zł.

9. Formy i warunki udzielania dofinansowania

9.1 Formy dofinansowania

- 1) dotacja;
- 2) dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego.

9.2 Poziom dofinansowania

9.2.1. Intensywność dofinansowania:

- 1) do 100% faktycznie poniesionych kosztów audytu energetycznego, lecz nie więcej niż wskazano w Załączniku nr 2 do Programu;
- 2) do 50% faktycznie poniesionych kosztów podłączenia do sieci ciepłowniczej wraz z przyłączem, lecz nie więcej niż wskazano w Załączniku nr 2 do Programu;

⁹ W przypadku współwłasności, Wnioskodawca może otrzymać dofinansowanie, jeżeli przedłoży zgodę wszystkich pozostałych współwłaścicieli na realizację przedsięwzięcia.

¹⁰ W Programie oraz dokumentach programowych zamiast sformułowania „budynek mieszkalny jednorodzinny” używa się również sformułowania „budynek mieszkalny”, a zamiast sformułowania „wydzielony w budynku jednorodzinny lokal mieszkalny z wyodrębnioną księgą wieczystą” używa się sformułowania „lokal mieszkalny”.

¹¹ Brany jest pod uwagę tylko dochód Beneficjenta, a nie w przeliczeniu na członka gospodarstwa domowego.

- 3) do 50% faktycznie poniesionych kosztów zakupu i montażu mikroinstalacji fotowoltaicznej, lecz nie więcej niż wskazano w Załączniku nr 2 do Programu;
- 4) do 45% faktycznie poniesionych kosztów zakupu i montażu pompy ciepła typu powietrze-woda oraz gruntowej pompy ciepła, o podwyższonej klasie efektywności energetycznej (minimum A++) do celów ogrzewania lub ogrzewania i ciepłej wody użytkowej (dalej cwu), lecz nie więcej niż wskazano w Załączniku nr 2 do Programu;
- 5) do 45% faktycznie poniesionych kosztów zakupu i montażu kotła na pellet drzewny o obniżonej emisyjności cząstek stałych o wartości $\leq 20 \text{ mg/m}^3$, lecz nie więcej niż wskazano w Załączniku nr 2 do Programu;
- 6) do 45% faktycznie poniesionych kosztów zakupu i montażu kotłowni gazowej w rozumieniu Załącznika 2 do Programu, lecz nie więcej niż wskazano w tym załączniku;
- 7) do 30% faktycznie poniesionych kosztów na pozostałe pozycje Załącznika nr 2 do Programu, lecz nie więcej niż wskazano w tym załączniku.

Intensywność dofinansowania w przypadku dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu ustalana jest w odniesieniu do faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia pokrytych ze środków własnych oraz ze środków kredytu bankowego, z zastrzeżeniem, że wypłacona kwota dotacji musi być niższa niż kapitał kredytu wykorzystany na koszty kwalifikowane tego przedsięwzięcia.

9.2.2. Rodzaje przedsięwzięć oraz maksymalna kwota dotacji:

Lp.	Zakres przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie nie obejmuje mikroinstalacji fotowoltaicznej	Przedsięwzięcie obejmuje mikroinstalację fotowoltaiczną
		Maksymalna kwota dotacji	
1.	Przedsięwzięcie obejmujące demontaż nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe oraz zakup i montaż pompy ciepła typu powietrze-woda albo gruntowej pompy ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu. Dodatkowo mogą być wykonane (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu): <ul style="list-style-type: none"> - demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania lub cwu (w tym kolektorów słonecznych), - zakup i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej, - zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, - zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych (zawiera również demontaż), - dokumentacja dotycząca powyższego zakresu: audyt energetyczny (pod warunkiem wykonania ocieplenia przegród budowlanych), dokumentacja projektowa, ekspertyzy. 	25 000 zł	30 000 zł
2.	Przedsięwzięcie obejmujące demontaż nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe oraz: <ul style="list-style-type: none"> - zakup i montaż innego źródła ciepła niż wymienione w pkt 1 (powyżej) do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu albo 	20 000 zł	25 000 zł

	<ul style="list-style-type: none"> - zakup i montaż kotłowni gazowej w rozumieniu Załącznika 2 do Programu. <p>Dodatkowo mogą być wykonane (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu):</p> <ul style="list-style-type: none"> - demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania lub cwu (w tym kolektorów słonecznych, pompy ciepła wyłącznie do cwu) - zakup i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej, - zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, - zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych (zawiera również demontaż), - dokumentacja dotycząca powyższego zakresu: audyt energetyczny (pod warunkiem wykonania ocieplenia przegród budowlanych), dokumentacja projektowa, ekspertyzy. 		
3.	<p>Przedsięwzięcie nieobejmujące wymiany źródła ciepła na paliwo stałe na nowe źródło ciepła, a obejmujące (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu):</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, - zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych (zawiera również demontaż), - wykonanie dokumentacji dotyczącej powyższego zakresu: audytu energetycznego (pod warunkiem wykonania ocieplenia przegród budowlanych), dokumentacji projektowej, ekspertyz. 	10 000 zł	Nie dotyczy

Maksymalne kwoty dotacji opisane w powyższej tabeli nie sumują się oraz ustalone są dla istniejącego¹² budynku/lokalu mieszkalnego (do dofinansowania nie kwalifikuje się kosztów poniesionych przed oddaniem do użytkowania budynku/lokalu mieszkalnego).

9.3 Warunki dofinansowania

9.3.1. Ogólne warunki przyznania i wypłaty dofinansowania

1. Dofinansowanie w formie dotacji (9.1 pkt 1):
 - 1) dotacja przyznawana jest przez wfośigw obejmujący swoim działaniem teren województwa, w którym jest zlokalizowany budynek/lokal mieszkalny objęty wnioskiem;
 - 2) dotacja zostanie wypłacona przez wfośigw w całości lub w maksymalnie trzech częściach na podstawie złożonego przez Beneficjenta wniosku o płatność wraz z dokumentami wskazanymi w umowie o dofinansowanie, potwierdzającymi zrealizowanie przedsięwzięcia w całości lub części, na rachunek bankowy wykonawcy/sprzedawcy lub na rachunek bankowy Beneficjenta w terminie 30 dni od daty wpływu do wfośigw kompletnego i prawidłowo wypełnionego wniosku o płatność wraz z wymaganymi dokumentami;

¹² Przez budynek istniejący należy rozumieć budynek oddany do użytkowania na podstawie zawiadomienia o zakończeniu budowy, do którego organ właściwy nie wniósł sprzeciwu lub na podstawie prawomocnej decyzji o pozwoleniu na użytkowanie wydanej przez właściwy organ.

2. Dofinansowanie w formie dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego (9.1 pkt 2):
 - 1) wnioskodawca składa wnioski o dotację na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego w banku, który przystąpił do Programu, a kwota kapitału kredytu udzielonego na przedsięwzięcie objęte wnioskiem o dotację musi być wyższa niż kwota wnioskowanej dotacji na to przedsięwzięcie;
 - 2) dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu przyznawana jest przez wfośigw obejmujący swoim działaniem teren województwa, w którym jest zlokalizowany budynek/lokal mieszkalny objęty wnioskiem;
 - 3) warunkiem wypłaty dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu jest wypłata Beneficjentowi, przez bank, kredytu z przeznaczeniem wyłącznie na cele zgodne z Programem, w tym, co najmniej w 95% na pokrycie kosztów kwalifikowanych zgodnych z załącznikiem 2 do Programu, oraz wykorzystanie tego kredytu przez Beneficjenta zgodnie z jego przeznaczeniem;
 - 4) dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu zostanie wypłacona przez wfośigw, na podstawie złożonego przez Beneficjenta kompletnego i poprawnie wypełnionego wniosku o płatność wraz z dokumentami wskazanymi w umowie o dofinansowanie, potwierdzającymi zrealizowanie całości przedsięwzięcia, na rachunek bankowy określony w umowie o dofinansowanie prowadzony przez bank, w terminie 30 dni;
 - 5) bank udziela kredytu z własnych środków;
 - 6) szczegółowe prawa i obowiązki banku udzielającego kredytu w ramach Programu określa odrębna umowa dotycząca współpracy z bankiem, zawarta między NFOŚiGW, wfośigw i bankiem, który przystąpił do wdrażania Programu.
3. Nie udziela się dofinansowania na przedsięwzięcia realizowane w budynkach wykorzystywanych sezonowo lub w budynkach gospodarczych.¹³
4. Nie udziela się dofinansowania na przedsięwzięcia, dla których wnioskowana kwota dotacji jest niższa niż 3 tysiące złotych. Warunek nie dotyczy przedsięwzięć, w zakresie których jest zakup i montaż źródła ciepła.
5. Nie wypłaca się dofinansowania, jeżeli Beneficjent zbył przed wypłatą dotacji budynek/lokal mieszkalny objęty dofinansowaniem.
6. W przypadku gdy w budynku/lokalu mieszkalnym, w którym realizowane jest przedsięwzięcie, prowadzona jest działalność gospodarcza rozumiana zgodnie z unijnym prawem konkurencji¹⁴, wysokość dofinansowania jest pomniejszana proporcjonalnie do powierzchni zajmowanej na prowadzenie działalności gospodarczej, z uwzględnieniem sezonowego charakteru tej działalności.
7. W przypadku gdy działalność gospodarcza jest prowadzona na powierzchni całkowitej przekraczającej 30% budynku/lokalu mieszkalnego, z uwzględnieniem sezonowego charakteru tej działalności, przedsięwzięcie nie kwalifikuje się do dofinansowania.
8. Jeśli w budynku mieszkalnym jednorodziennym wydzielono lokale mieszkalne, dofinansowanie przysługuje osobno na każdy lokal.
9. W przypadku gdy budynek lub lokal mieszkalny, w którym ma być realizowane przedsięwzięcie, jest wyposażony w inne źródła ciepła niż na paliwo stałe lub w źródła ciepła na paliwo stałe spełniające wymagania minimum 5 klasy według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5, dofinansowanie może być udzielone wyłącznie na zakres wskazany w pozycji 3 w tabeli w pkt 9.2.2 Części 1) Programu, z zastrzeżeniem zdania poniżej.

¹³ Źródło ciepła może być zainstalowane w budynku gospodarczym, jeżeli służy wyłącznie do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu budynku/lokalu mieszkalnego.

¹⁴ Działalność gospodarcza, według unijnego prawa konkurencji, rozumiana jest bardzo szeroko, jako oferowanie towarów lub usług na rynku. Zakres tego pojęcia jest szerszy niż w prawie krajowym (art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców), ponieważ nie wymaga się, aby działalność miała charakter zarobkowy, czy była prowadzona w sposób zorganizowany lub ciągły. W związku z tym działalność taka jak np. wynajmowanie budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego, najem okazjonalny oraz inne formy udostępnienia tych budynków lub lokali na rynku, należy traktować jako działalność gospodarczą w rozumieniu unijnego prawa konkurencji.

- Istnieje możliwość wymiany źródła ciepła, jeżeli mimo posiadania w budynku/lokalu mieszkalnym kotła gazowego, wykorzystywane jest w tym budynku/lokalu mieszkalnym nieefektywne źródło ciepła na paliwo stałe, z tym, że ilość pobieranego paliwa gazowego z sieci dystrybucji gazu (średnia z ostatnich 3 lat kalendarzowych poprzedzających rok złożenia wniosku o dofinansowanie, a w przypadku okresu krótszego średnia z całego okresu) w tym lokalu/budynku mieszkalnym nie może być wyższa niż 5 600 kWh/rok.
10. W przypadku gdy Wnioskodawca otrzymał dofinansowanie z innych programów finansowanych ze środków publicznych od 1 stycznia 2014 r. do 30 kwietnia 2020 r., w tym w szczególności:
 - 1) w ramach regionalnych programów operacyjnych 2014 – 2020¹⁵;
 - 2) z gminnych programów ograniczania niskiej emisji¹⁶;może otrzymać dofinansowanie z Programu tylko na zakres przedsięwzięcia, na który nie otrzymał dofinansowania w ramach powyższych programów, z zastrzeżeniem pkt 11 i 12 poniżej.
 11. W przypadku gdy Wnioskodawca otrzymał dofinansowanie ramach Programu Mój Prąd¹⁷ może otrzymać dofinansowanie z Programu na inny zakres przedsięwzięcia, niż dofinansowany z Programu Mój Prąd.
 12. Nie udziela się dofinansowania na przedsięwzięcie, na które Wnioskodawca otrzymał dofinansowanie w ramach programu Stop Smog.
 13. Przedsięwzięcie realizowane w ramach Programu może być dofinansowane z innych środków publicznych niż Programy wymienione w pkt 11 i 12, z zastrzeżeniem pkt 10, z tym, że łączna kwota dofinansowania na przedsięwzięcie nie może przekroczyć 100% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia. W przypadku otrzymania dofinansowania przez Wnioskodawcę z programów, w których właścicielem zakupionego źródła ciepła po wymianie jest jednostka samorządu terytorialnego, użyczająca lub oddająca je właścicielowi nieruchomości do bezpłatnego użytkowania, Wnioskodawca nie musi być właścicielem źródła ciepła, o dofinansowanie którego wnioskuje w ramach Programu (nie musi być spełniony warunek zakupu), o ile Wnioskodawca nabędzie własność tego źródła ciepła w przyszłości.
 14. Warunkiem udzielenia dofinansowania jest zobowiązanie się Beneficjenta, że po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia w ramach Programu w budynku/lokalu mieszkalnym objętym dofinansowaniem:
 - 1) nie będzie zainstalowane oraz użytkowane źródło ciepła na paliwa stałe o klasie niższej niż 5 klasa według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5,
 - 2) wszystkie zainstalowane oraz użytkowane urządzenia służące do celów ogrzewania lub przygotowania ciepłej wody użytkowej (w tym kominki wykorzystywane na cele rekreacyjne) będą spełniać docelowe wymagania obowiązujących na terenie położenia budynku/lokalu mieszkalnego objętego dofinansowaniem, aktów prawa miejscowego, w tym uchwał antysmogowych¹⁸, również wtedy kiedy akty te przewidują bardziej rygorystyczne ograniczenia dotyczące zakupu i montażu źródła ciepła.
 15. Zakres przedsięwzięcia finansowanego w ramach Programu musi być zgodny, z programem ochrony powietrza w rozumieniu art. 91 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska, właściwym ze względu na usytuowanie budynku/lokalu mieszkalnego, obowiązującym na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie.
 16. Na przedsięwzięcia realizowane w budynkach, na budowę których po 31 grudnia 2013 r.:

¹⁵ Przez regionalne programy operacyjne 2014 -2020 rozumie się programy zdefiniowane w art. 2 pkt 17 lit. c ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014 - 2020.

¹⁶ Przez gminne programy ograniczania niskiej emisji rozumie się programy ustanowione w drodze uchwały przez radę gminy, finansowane na podstawie art. 403 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.

¹⁷ Program Priorytetowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

¹⁸ Przez uchwały antysmogowe rozumie się uchwały podjęte przez sejmik województwa w trybie art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

- 1) został złożony wniosek o pozwolenie na budowę lub odrębny wniosek o zatwierdzenie projektu budowlanego,
 - 2) zostało dokonane zgłoszenie budowy lub wykonania robót budowlanych w przypadku, gdy nie jest wymagane uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę,
nie udziela się dofinansowania na zakres kosztów kwalifikowanych wskazany w tabeli 3 Załącznika 2 do Programu, tj. ocieplenie przegród budowlanych, stolarka okienna i drzwiowa.
17. W przypadku montażu mikroinstalacji fotowoltaicznej warunkiem wypłaty dofinansowania na ten koszt kwalifikowany jest przedstawienie wystawionego na Beneficjenta zaświadczenia Operatora Sieci Dystrybucyjnej potwierdzającego montaż licznika wraz z numerem Punktu Poboru Energii opatrzonego pieczęcią firmową oraz czytelnym podpisem lub umowy kompleksowej regulującej kwestie związane z wprowadzaniem do sieci energii elektrycznej wytworzonej w mikroinstalacji, której stronami są Beneficjent i Operator Sieci Dystrybucyjnej.
18. Przeprowadzenie audytu energetycznego oraz wykonanie ekspertyzy ornitologicznej i chiropterologicznej nie jest obowiązkowe do uzyskania dofinansowania na realizację przedsięwzięcia.

9.3.2. Warunki odnoszące się do źródeł ciepła

1. W ramach Programu można dofinansować zakup i montaż jednego źródła ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu. Wyjątek stanowi ogrzewanie elektryczne, które może się składać z kilku urządzeń trwale zainstalowanych w budynku/lokalu mieszkalnym, tworzących system ogrzewania tego budynku/lokalu mieszkalnego.
2. Nie udziela się dofinansowania na zakup i montaż kotła na paliwo stałe w budynku/lokalu mieszkalnym, w przypadku gdy ten budynek/lokal mieszkalny jest podłączony do sieci dystrybucji gazu.
3. Wymieniane źródło ciepła na paliwo stałe musi być trwale wyłączone z użytku. Potwierdzeniem trwałego wyłączenia z użytku źródła ciepła na paliwo stałe jest imienny dokument zeżłomowania /karta przekazania odpadu/formularza przyjęcia odpadów metali. Dopuszcza się pozostawienie w budynku/lokalu mieszkalnym pieców kaflowych lub kominków niespełniających docelowych wymagań aktów prawa miejscowego (w tym uchwał antysmogowych, o których mowa w ust. 9.3.1 pkt 14 ppkt 2), jednak muszą być one trwale odłączone od przewodu kominowego, co oznacza trwałe wyłączenie z użytku i musi być to potwierdzone odpowiednim protokołem kominiarskim wydanym przez mistrza kominiarskiego.

10. Szczegółowe kryteria wyboru przedsięwzięć

KRYTERIA FORMALNE			
Lp.	Nazwa kryterium	TAK	NIE
1.	Wniosek jest złożony w terminie określonym w regulaminie naboru		
2.	Wniosek jest złożony na obowiązującym formularzu i w wymaganej formie		
3.	Wniosek jest kompletny i prawidłowo podpisany, wypełniono wszystkie wymagane pola formularza wniosku oraz dołączono wszystkie wymagane załączniki		
4.	Wnioskodawca mieści się w katalogu Beneficjentów, określonym w Części 1) Programu		
5.	Cel i rodzaj przedsięwzięcia jest zgodny z Programem		

6.	Okres realizacji przedsięwzięcia jest zgodny z Programem		
7.	Forma i intensywność wnioskowanego dofinansowania jest zgodna z Częścią 1) Programu		

Niespełnienie któregokolwiek z kryteriów formalnych powoduje odrzucenie wniosku.

KRYTERIA MERYTORYCZNE			
Lp.	Nazwa kryterium	TAK/ NIE DOTYCZY	NIE
1.	Koszty kwalifikowane są zgodne z Programem, w tym w szczególności z Załącznikiem nr 2 – Koszty kwalifikowane oraz maksymalny poziom dofinansowania dla Części 1) Programu		
2.	Wymianie/likwidacji ulegną wszystkie źródła ciepła na paliwo stałe, niespełniające wymagań minimum 5 klasy według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5 i po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia w budynku/lokalu mieszkalnym wszystkie zainstalowane oraz użytkowane urządzenia służące do celów ogrzewania lub przygotowania ciepłej wody użytkowej (w tym kominki wykorzystywane na cele rekreacyjne) będą spełniać docelowe wymagania aktów prawa miejscowego, w tym uchwał antysmogowych		
3.	W przypadku przedsięwzięcia nieobejmującego wymiany źródła ciepła, budynek/lokal mieszkalny jest wyposażony w źródło ciepła inne niż na paliwo stałe lub w źródło ciepła na paliwo stałe spełniające wymagania minimum 5 klasy według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5		
4.	W przypadku zakupu i montażu kotła na paliwo stałe, budynek/lokal mieszkalny nie jest podłączony do sieci dystrybucji gazu		

Niespełnienie któregokolwiek z kryteriów merytorycznych powoduje odrzucenie wniosku.

11. Postanowienia dodatkowe

1. Wnioski o dofinansowanie są rozpatrywane przez wfośigw:
 - 1) w terminie do 30 dni od dnia wpływu do wfośigw wniosku o dotację,
 - 2) w terminie do 14 dni od dnia wpływu do wfośigw wniosku o dotację na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego, z zastrzeżeniem, że szczegółowy sposób postępowania z wnioskiem określa właściwy regulamin naboru.
2. Dofinansowanie będzie udzielone każdemu Wnioskodawcy, który spełni warunki Programu, aż do wyczerpania budżetu Programu.
3. Lista banków udzielających kredytu objętego dofinansowaniem w ramach Programu publikowana jest na stronie internetowej www.czystepowietrze.gov.pl oraz na stronach internetowych wfośigw.
4. Listy gmin, które zawarły porozumienia w sprawie realizacji Programu publikowane są na stronach internetowych poszczególnych wfośigw.
5. NFOŚiGW/wfośigw może dokonać kontroli przedsięwzięć samodzielnie lub poprzez podmioty zewnętrzne od daty złożenia wniosku o dofinansowanie, w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości.
6. Okres trwałości wynosi 5 lat od daty zakończenia przedsięwzięcia. W okresie trwałości Beneficjent nie może zmienić przeznaczenia budynku/lokalu z mieszkalnego na inny, nie może zdemontować

- urządzeń, instalacji oraz wyrobów budowlanych zakupionych i zainstalowanych w trakcie realizacji przedsięwzięcia, a także nie może zainstalować dodatkowych źródeł ciepła, niespełniających warunków Programu i wymagań technicznych określonych w załączniku nr 2 do Programu.
7. W ramach Programu nie udziela się pomocy publicznej.
 8. Jeżeli została przyznana dotacja na budynek/lokal mieszkalny na warunkach Programu w wersji obowiązującej do dnia 14.05.2020 r., Wnioskodawca na ten sam budynek/lokal mieszkalny może złożyć wniosek o dofinansowanie w zakresie pkt. 9.2.2. poz. 3 Części 1) Programu (na inne koszty kwalifikowane niż dofinansowane wcześniejszą dotacją).
 9. Na jeden budynek/lokal mieszkalny może być udzielone jedno dofinansowanie w ramach Programu, z zastrzeżeniem pkt. 8.
 10. W sytuacjach niezależnych od Beneficjenta, których następstw nie mógł uniknąć mimo zachowania należytej staranności, w szczególności ze względu na epidemię COVID-19, na uzasadniony wniosek Beneficjenta, WFOŚiGW może przedłużyć maksymalny okres realizacji przedsięwzięcia o okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, jednak nie dłużej niż do 30.06.2029 r. Limit 6 miesięcy nie dotyczy wydłużenia okresu realizacji przedsięwzięcia w wyniku przesunięcia terminu przyłączenia gazu przez operatora.
 11. W przypadku wniosku o dofinansowanie w formie dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego składanego w banku, który przystąpił do Programu, dofinansowanie jest udzielane dla budynku mieszkalnego jednorodzinnego, jeżeli dla tego budynku lub nieruchomości gruntowej, na której posadowiono ten budynek została założona księga wieczysta.
 12. Wyboru wykonawcy (ów) realizującego przedsięwzięcie dokonuje na własne ryzyko Beneficjent.

Część 2) Dla Beneficjentów uprawnionych do podwyższonego poziomu dofinansowania

8. Beneficjenci

1. Beneficjentem jest osoba fizyczna, która łącznie spełnia następujące warunki:
 - 1) jest właścicielem/współwłaścicielem¹⁹ budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub wydzielonego w budynku jednorodzinnym lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą²⁰;
 - 2) przeciętny miesięczny dochód na jednego członka jej gospodarstwa domowego wskazany w zaświadczeniu wydawanym zgodnie z art. 411 ust. 10g ustawy – Prawo ochrony środowiska, nie przekracza kwoty:
 - a) 1564 zł w gospodarstwie wieloosobowym,
 - b) 2189 zł w gospodarstwie jednoosobowym.
2. W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej, roczny przychód osoby, o której mowa w ust. 1, z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej za rok kalendarzowy, za który ustalony został przeciętny miesięczny dochód wskazany w zaświadczeniu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie przekroczył trzydziestokrotności kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów obowiązującym w grudniu roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie.

9. Formy i warunki udzielania dofinansowania

9.1 Formy dofinansowania

- 1) Dotacja;
- 2) pożyczka dla gmin, jako uzupełniające finansowanie dla Beneficjentów;
- 3) dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego;
- 4) dotacja z prefinansowaniem.

¹⁹ W przypadku współwłasności, Wnioskodawca może otrzymać dofinansowanie, jeżeli przedłoży zgodę wszystkich pozostałych współwłaścicieli na realizację przedsięwzięcia.

²⁰ W Programie oraz dokumentach programowych zamiast sformułowania „budynek mieszkalny jednorodzinny” używa się również sformułowania „budynek mieszkalny”, a zamiast sformułowania „wydzielony w budynku jednorodzinnym lokal mieszkalny z wyodrębnioną księgą wieczystą” używa się sformułowania „lokal mieszkalny”.

9.2 Poziom dofinansowania

9.2.1. Intensywność dofinansowania w formie dotacji:

- 1) do 100% faktycznie poniesionych kosztów audytu energetycznego, lecz nie więcej niż wskazano w Załączniku nr 2a do Programu,
- 2) do 75% faktycznie poniesionych kosztów podłączenia do sieci ciepłowniczej wraz z przyłączem, lecz nie więcej niż wskazano w Załączniku nr 2a do Programu,
- 3) do 75% faktycznie poniesionych kosztów zakupu i montażu kotłowni gazowej w rozumieniu Załącznika 2a do Programu, lecz nie więcej niż wskazano w tym załączniku,
- 4) do 50% faktycznie poniesionych kosztów zakupu i montażu mikroinstalacji fotowoltaicznej, lecz nie więcej niż wskazano w Załączniku nr 2a do Programu,
- 5) do 60% faktycznie poniesionych kosztów na pozostałe pozycje Załącznika nr 2a do Programu, lecz nie więcej niż wskazano w tym załączniku.

Intensywność dofinansowania w przypadku dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu ustalana jest w odniesieniu do faktycznie poniesionych kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia pokrytych ze środków własnych oraz ze środków kredytu bankowego, z zastrzeżeniem, że wypłacona kwota dotacji musi być niższa niż kapitał kredytu wykorzystany na koszty kwalifikowane tego przedsięwzięcia.

9.2.2. Rodzaje przedsięwzięć oraz maksymalna kwota dotacji:

Lp.	Zakres przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie nie obejmuje mikroinstalacji fotowoltaicznej	Przedsięwzięcie obejmuje mikroinstalację fotowoltaiczną
		Maksymalna kwota dotacji	
1.	<p>Przedsięwzięcie obejmujące demontaż nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe oraz:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakup i montaż źródła ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu albo - zakup i montaż kotłowni gazowej w rozumieniu Załącznika 2a do Programu. <p>Dodatkowo mogą być wykonane (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania lub cwu (w tym kolektorów słonecznych, pompy ciepła wyłącznie do cwu), ▪ zakup i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej, ▪ zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, ▪ zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych (zawiera również demontaż), ▪ dokumentacja dotycząca powyższego zakresu: audyt energetyczny (pod 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 32 000 zł ▪ Z prefinansowaniem 42 000 zł 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 37 000 zł ▪ Z prefinansowaniem 47 000 zł

	warunkiem wykonania ocieplenia przegród budowlanych), dokumentacja projektowa, ekspertyzy.		
2.	Przedsięwzięcie nieobejmujące wymiany źródła ciepła na paliwo stałe na nowe źródło ciepła, a obejmujące (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu): <ul style="list-style-type: none"> - zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, - zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych (zawiera również demontaż), - wykonanie dokumentacji dotyczącej powyższego zakresu: audytu energetycznego (pod warunkiem wykonania ocieplenia przegród budowlanych), dokumentacji projektowej, ekspertyz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 15 000 zł ▪ Z prefinansowaniem 25 000 zł 	Nie dotyczy

Maksymalne kwoty dotacji opisane w powyższej tabeli nie sumują się oraz ustalone są dla istniejącego²¹ budynku/lokalu mieszkalnego (do dofinansowania nie kwalifikuje się kosztów poniesionych przed oddaniem do użytkowania budynku/lokalu mieszkalnego).

9.3 Warunki dofinansowania

9.3.1. Ogólne warunki przyznania i wypłaty dofinansowania:

1. Dofinansowanie w formie dotacji (9.1. pkt 1 Części 2) Programu):

- 1) dotacja przyznawana jest przez wfośigw obejmujący swoim działaniem teren województwa, w którym jest zlokalizowany budynek/lokal mieszkalny objęty wnioskiem;
- 2) warunkiem przyznania dofinansowania jest przedłożenie wraz z wnioskiem o dofinansowanie zaświadczenia wydawanego zgodnie z pkt 8 ppkt 1.2 Części 2) Programu);
- 3) dotacja zostanie wypłacona przez wfośigw w całości lub w maksymalnie trzech częściach na podstawie złożonego przez Beneficjenta wniosku o płatność wraz z dokumentami wskazanymi w umowie o dofinansowanie, potwierdzającymi zrealizowanie przedsięwzięcia w całości lub części, na rachunek bankowy wykonawcy/sprzedawcy lub na rachunek bankowy Beneficjenta w terminie 30 dni od daty wpływu do wfośigw kompletnego i prawidłowo wypełnionego wniosku o płatność wraz z wymaganymi dokumentami;

2. Dofinansowanie w formie pożyczki dla gmin (9.1 pkt 2 Części 2) Programu):

- 1) pożyczka dla gminy udzielana jest ze środków udostępnianych przez NFOŚiGW dla wfośigw albo ze środków wfośigw, z przeznaczeniem na dofinansowanie dla Beneficjentów, na warunkach nie mniej korzystnych niż te, na jakich gmina uzyskała pożyczkę z wfośigw;

²¹ Przez budynek istniejący należy rozumieć budynek oddany do użytkowania na podstawie zawiadomienia o zakończeniu budowy, do którego organ właściwy nie wniósł sprzeciwu lub na podstawie prawomocnej decyzji o pozwoleniu na użytkowanie wydanej przez właściwy organ.

- 2) szczegółowe prawa i obowiązki gminy udzielającej dofinansowania w ramach Programu zostaną określone w umowie wfośigw z gminą.
3. Dofinansowanie w formie dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego (9.1 pkt 3 Części 2) Programu):
 - 1) wnioskodawca składa wniosek o dotację na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego w banku, który przystąpił do Programu, a kwota kapitału kredytu udzielonego na przedsięwzięcie objęte wnioskiem o dotację musi być wyższa niż kwota wnioskowanej dotacji na to przedsięwzięcie;
 - 2) dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego przyznawana jest przez wfośigw obejmujący swoim działaniem teren województwa, w którym jest zlokalizowany budynek/lokal mieszkalny objęty wnioskiem;
 - 3) warunkiem przyznania dofinansowania jest przedłożenie wraz z wnioskiem o dofinansowanie zaświadczenia wydawanego zgodnie z pkt 8 ppkt 1.2 Części 2) Programu);
 - 4) warunkiem wypłaty dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu jest wypłata Beneficjentowi, przez bank, kredytu z przeznaczeniem wyłącznie na cele zgodne z Programem, w tym co najmniej w 95% na pokrycie kosztów kwalifikowanych zgodnych z załącznikiem 2a do Programu; oraz wykorzystanie tego kredytu przez Beneficjenta, zgodnie z jego przeznaczeniem;
 - 5) dotacja na częściową spłatę kapitału kredytu zostanie wypłacona przez wfośigw na podstawie złożonego przez Beneficjenta kompletnego i poprawnie wypełnionego wniosku o płatność wraz z dokumentami wskazanymi w umowie o dofinansowanie potwierdzającymi zrealizowanie całości przedsięwzięcia, na rachunek bankowy określony w umowie o dofinansowanie, prowadzony przez bank w terminie 30 dni;
 - 6) bank udziela kredytu z własnych środków;
 - 7) szczegółowe prawa i obowiązki banku udzielającego kredytu w ramach Programu określa odrębna umowa dotycząca współpracy z bankiem, zawarta między NFOŚiGW, wfośigw i bankiem, który przystąpił do wdrażania Programu.
4. Dotacja z prefinansowaniem (9.1 pkt 4 Części 2) Programu):
 - 1) prefinansowanie stanowi wypłatę przez wfośigw przyznanej Beneficjentowi części lub całości dotacji na rachunek bankowy wykonawcy, na warunkach określonych w Programie;
 - 2) dotacja z prefinansowaniem przyznawana jest przez wfośigw obejmujący swoim działaniem teren województwa, w którym jest zlokalizowany budynek/lokal mieszkalny objęty wnioskiem;
 - 3) warunkiem przyznania dofinansowania i wypłaty zaliczki jest przedłożenie wraz z wnioskiem o dofinansowanie:
 - a) zaświadczenia wydawanego zgodnie z pkt 8 ppkt 1.2 Części 2) Programu;
 - b) zawartej/zawartych z wykonawcą/ wykonawcami umowy/ umów na realizację danego zakresu przedsięwzięcia (maksymalnie 3 umowy zawarte pomiędzy wnioskodawcą a wykonawcą zgodnie z warunkami wynikającymi z Programu, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane przewidziane w przedsięwzięciu realizowanym w ramach Programu);
 - 4) zaliczka może być wypłacona maksymalnie do wysokości 50% przyznanej dotacji przypadającej na dany zakres przedsięwzięcia zawarty w danej umowie z wykonawcą, przy czym suma wszystkich wypłaconych zaliczek nie może przekroczyć 50% maksymalnej kwoty dotacji na realizację przedsięwzięcia wynikającej z wniosku o dofinansowanie;
 - 5) kwota dotacji w formie zaliczki zostanie wypłacona bezpośrednio na rachunek wykonawcy w terminie do 14 dni od daty zawarcia umowy o dofinansowanie lecz nie wcześniej niż 14 dni przed datą rozpoczęcia realizacji przedmiotu umowy Beneficjenta z wykonawcą;
 - 6) pozostała część dofinansowania przypadającego na dany zakres przedsięwzięcia zawarty w danej umowie z wykonawcą (umowach z wykonawcami) zostanie wypłacona bezpośrednio na rachunek wykonawcy, po zrealizowaniu zakresu tej umowy i złożeniu przez Beneficjenta wniosku

- o płatność, o którym mowa w pkt 8) poniżej, zgodnie z wskazanymi w tym punkcie zasadami i terminem;
- 7) Beneficjent zobowiązany jest przedstawić potwierdzenie opłacenia wkładu własnego na realizację przedsięwzięcia, który stanowi różnicę pomiędzy faktycznie poniesionym kosztem kwalifikowanym przedsięwzięcia a kwotą dotacji udzieloną Beneficjentowi na podstawie umowy o dofinansowanie, wyliczonego zgodnie z Programem, przypadającego na umowę z wykonawcą, z wnioskiem o płatność o którym mowa w pkt 8) poniżej ;
 - 8) Wypłata należnej kwoty dotacji (w tym rozliczenie prefinansowania po wcześniej wypłaconej zaliczce zgodnie z pkt 4) nastąpi w maksymalnie trzech częściach na podstawie złożonego przez Beneficjenta wniosku o płatność wraz z dokumentami wskazanymi w umowie o dofinansowanie, potwierdzającymi zrealizowanie przedsięwzięcia w całości lub części, na rachunek bankowy wykonawcy lub na rachunek bankowy Beneficjenta w terminie 30 dni od daty wpływu do wfośigw kompletnego i prawidłowo wypełnionego wniosku o płatność wraz z wymaganymi dokumentami;
 - 9) Beneficjentom zostanie udostępniony wzór umowy z wykonawcą, który Beneficjent będzie mógł wykorzystać do uregulowania stosunku prawnego z wykonawcą. Wykorzystanie wzoru umowy jest dobrowolne, umowy o innej treści uzgodnionej między wykonawcą a Beneficjentem również mogą stanowić podstawę wypłaty zaliczki, o ile nie stoją w sprzeczności z wymogami Programu. Wyboru wykonawcy (ów) realizujących przedsięwzięcie dokonuje Beneficjent na własne ryzyko;
 - 10) Termin realizacji przedmiotu umowy zawartej przez beneficjenta z wykonawcą powinien dawać realną możliwość realizacji przedsięwzięcia w terminie zgodnym z Programem.
 - 11) Wykonawca, z którym Beneficjent podpisuje umowę musi działać na rynku usług budowlanych, remontowych lub montażowych co najmniej 1 rok albo posiadać doświadczenie w realizacji co najmniej pięciu inwestycji dla Beneficjentów w programie priorytetowym „Czyste Powietrze”.
5. Nie udziela się dofinansowania na przedsięwzięcia realizowane w budynkach wykorzystywanych sezonowo lub w budynkach gospodarczych.²²
 6. Nie udziela się dofinansowania na przedsięwzięcia, dla których wnioskowana kwota dotacji jest niższa niż 3 tysiące złotych. Warunek nie dotyczy przedsięwzięć, w zakresie których jest zakup i montaż źródła ciepła.
 7. Nie wypłaca się dofinansowania, jeżeli Beneficjent zbył przed wypłatą dotacji budynek/lokal mieszkalny objęty dofinansowaniem.
 8. W przypadku gdy w budynku/lokalu mieszkalnym, w którym realizowane jest przedsięwzięcie, prowadzona jest działalność gospodarcza rozumiana zgodnie z unijnym prawem konkurencji²³, wysokość dofinansowania jest pomniejszana proporcjonalnie do powierzchni zajmowanej na prowadzenie działalności gospodarczej, z uwzględnieniem sezonowego charakteru tej działalności.
 9. W przypadku gdy działalność gospodarcza jest prowadzona na powierzchni całkowitej przekraczającej 30% budynku/lokalu mieszkalnego, z uwzględnieniem sezonowego charakteru tej działalności, przedsięwzięcie nie kwalifikuje się do dofinansowania.
 10. Jeśli w budynku mieszkalnym jednorodzinnym wydzielono lokale mieszkalne, dofinansowanie przysługuje osobno na każdy lokal.
 11. W przypadku gdy budynek lub lokal mieszkalny, w którym ma być realizowane przedsięwzięcie jest wyposażony w inne źródła ciepła niż na paliwo stałe lub w źródła ciepła na paliwa stałe spełniające wymagania minimum 5 klasy według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5, dofinansowanie

²² Źródło ciepła może być zainstalowane w budynku gospodarczym, jeżeli służy wyłącznie do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu budynku/lokalu mieszkalnego.

²³ Działalność gospodarcza, według unijnego prawa konkurencji, rozumiana jest bardzo szeroko, jako oferowanie towarów lub usług na rynku. Zakres tego pojęcia jest szerszy niż w prawie krajowym (art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców), ponieważ nie wymaga się, aby działalność miała charakter zarobkowy, czy była prowadzona w sposób zorganizowany lub ciągły. W związku z tym działalność taka jak np. wynajmowanie budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego, najem okazjonalny oraz inne formy udostępnienia tych budynków lub lokali na rynku, należy traktować jako działalność gospodarczą w rozumieniu unijnego prawa konkurencji.

może być udzielone wyłącznie na zakres wskazany w pozycji 2 w tabeli w pkt 9.2.2 Części 2) Programu, z zastrzeżeniem zdania poniżej.

Istnieje możliwość wymiany źródła ciepła, jeżeli mimo posiadania w budynku/lokalu mieszkalnym kotła gazowego, wykorzystywane jest w tym budynku/lokalu mieszkalnym nieefektywne źródło ciepła na paliwo stałe, z tym, że ilość pobieranego paliwa gazowego z sieci dystrybucji gazu (średnia z ostatnich 3 lat kalendarzowych poprzedzających rok złożenia wniosku o dofinansowanie, a w przypadku okresu krótszego średnia z całego okresu) w tym lokalu/budynku mieszkalnym nie może być wyższa niż 5 600 kWh/rok.

12. W przypadku gdy Wnioskodawca otrzymał dofinansowanie w ramach Programu Mój Prąd²⁴ może otrzymać dofinansowanie z Programu na inny zakres przedsięwzięcia, niż dofinansowany z Programu Mój Prąd.
13. Nie udziela się dofinansowania na przedsięwzięcie, na które Wnioskodawca otrzymał dofinansowanie w ramach programu Stop Smog.
14. Przedsięwzięcie realizowane w ramach Programu może być dofinansowane z innych środków publicznych niż Programy wymienione w pkt 12 i 13, z tym, że łączna kwota dofinansowania na przedsięwzięcie nie może przekroczyć 100% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia. W przypadku otrzymania dofinansowania przez Wnioskodawcę z programów, w których właścicielem zakupionego źródła ciepła po wymianie jest jednostka samorządu terytorialnego, użyczająca i oddająca je właścicielowi nieruchomości do bezpłatnego użytkowania, dotacja z prefinansowaniem nie ma zastosowania, a Wnioskodawca nie musi być właścicielem źródła ciepła, o dofinansowanie którego wnioskuje w ramach Programu (nie musi być spełniony warunek zakupu), o ile Wnioskodawca nabędzie własność tego źródła ciepła w przyszłości.
15. Warunkiem udzielenia dofinansowania jest zobowiązanie się Beneficjenta, że po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia w ramach Programu w budynku/lokalu mieszkalnym objętym dofinansowaniem:
 - 1) nie będzie zainstalowane oraz użytkowane źródło ciepła na paliwa stałe o klasie niższej niż 5 klasa według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5,
 - 2) wszystkie zainstalowane oraz użytkowane urządzenia służące do celów ogrzewania lub przygotowania ciepłej wody użytkowej (w tym kominki wykorzystywane na cele rekreacyjne) będą spełniać docelowe wymagania obowiązujących na terenie położenia budynku/lokalu mieszkalnego objętego dofinansowaniem, aktów prawa miejscowego, w tym uchwał antysmogowych²⁵, również wtedy kiedy akty te przewidują bardziej rygorystyczne ograniczenia dotyczące zakupu i montażu źródła ciepła.
16. Zakres przedsięwzięcia finansowanego w ramach Programu musi być zgodny z programem ochrony powietrza w rozumieniu art. 91 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska, właściwym ze względu na usytuowanie budynku/lokalu mieszkalnego, obowiązującym na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie.
17. Na przedsięwzięcia realizowane w budynkach, na budowę których po 31 grudnia 2013 r.:
 - 1) został złożony wniosek o pozwolenie na budowę lub odrębny wniosek o zatwierdzenie projektu budowlanego,
 - 2) zostało dokonane zgłoszenie budowy lub wykonania robót budowlanych w przypadku, gdy nie jest wymagane uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę,nie udziela się dofinansowania na zakres kosztów kwalifikowanych wskazany w tabeli 3 Załącznika 2a do Programu, tj. ocieplenie przegród budowlanych, stolarka okienna i drzwiowa.
18. W przypadku montażu mikroinstalacji fotowoltaicznej warunkiem wypłaty dofinansowania na ten koszt kwalifikowany jest przedstawienie wystawionego na Beneficjenta zaświadczenia Operatora Sieci Dystrybucyjnej potwierdzającego montaż licznika wraz z numerem Punktu Poboru Energii opatrzonego pieczęcią firmową oraz czytelnym podpisem lub umowy kompleksowej regulującej kwestie związane

²⁴ Program Priorytetowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

²⁵ Przez uchwały antysmogowe rozumie się uchwały podjęte przez sejmik województwa w trybie art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

z wprowadzaniem do sieci energii elektrycznej wytworzonej w mikroinstalacji, której stronami są Beneficjent i Operator Sieci Dystrybucyjnej. W przypadku prefinansowania dotyczącego montażu mikroinstalacji fotowoltaicznej wymienione w zdaniu pierwszym zaświadczenie lub umowę należy dostarczyć z wnioskiem o płatność, o którym mowa w ust. 9.3.1 pkt 4 ppkt 8 Części 2) Programu).

19. Przeprowadzenie audytu energetycznego oraz wykonanie ekspertyzy ornitologicznej i chiropterologicznej nie jest obowiązkowe do uzyskania dofinansowania na realizację przedsięwzięcia.

9.3.2. Warunki odnoszące się do źródeł ciepła

1. W ramach Programu można dofinansować zakup i montaż jednego źródła ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu. Wyjątek stanowi ogrzewanie elektryczne, które może się składać z kilku urządzeń trwale zainstalowanych w budynku/lokalu mieszkalnym, tworzących system ogrzewania tego budynku/lokalu mieszkalnego.
2. Nie udziela się dofinansowania na zakup i montaż kotła na paliwo stałe w budynku/lokalu mieszkalnym, w przypadku gdy ten budynek/lokal mieszkalny jest podłączony do sieci dystrybucji gazu.
3. Wymieniane źródło ciepła na paliwo stałe musi być trwale wyłączone z użytku. Potwierdzeniem trwałego wyłączenia z użytku źródła ciepła na paliwo stałe jest imienny dokument zezłomowania/karta przekazania odpadu/formularza przyjęcia odpadów metali. Dopuszcza się pozostawienie w budynku/lokalu mieszkalnym pieców kaflowych lub kominków niespełniających docelowych wymagań aktów prawa miejscowego (w tym uchwał antysmogowych, o których mowa w ust. 9.3.1 pkt 15 ppkt 2 Części 2) Programu), jednak muszą być one trwale odłączone od przewodu kominowego, co oznacza trwałe wyłączenie z użytku i musi być to potwierdzone odpowiednim protokołem kominarskim wydanym przez mistrza kominarskiego. W przypadku prefinansowania, potwierdzenie lub umowę należy dostarczyć z pierwszym wnioskiem o płatność, o którym mowa w ust. 9.3.1 pkt 4 ppkt 8 Części 2) Programu).

10. Szczegółowe kryteria wyboru przedsięwzięć

KRYTERIA FORMALNE			
Lp.	Nazwa kryterium	TAK	NIE
1.	Wniosek jest złożony w terminie określonym w regulaminie naboru		
2.	Wniosek jest złożony na obowiązującym formularzu i w wymaganej formie		
3.	Wniosek jest kompletny i prawidłowo podpisany, wypełniono wszystkie wymagane pola formularza wniosku oraz dołączono wszystkie wymagane załączniki		
4.	Wnioskodawca mieści się w katalogu Beneficjentów, określonym w Części 2) Programu		
5.	Cel i rodzaj przedsięwzięcia jest zgodny z Programem		
6.	Okres realizacji przedsięwzięcia jest zgodny z Programem		
7.	Forma i intensywność wnioskowanego dofinansowania jest zgodna z Częścią 2) Programu		

Niespełnienie któregokolwiek z kryteriów formalnych powoduje odrzucenie wniosku

KRYTERIA MERYTORYCZNE			
Lp.	Nazwa kryterium	TAK/ NIE DOTYCZY	NIE
1.	Koszty kwalifikowane są zgodne z Programem w tym w szczególności z Załącznikiem nr 2a – Koszty kwalifikowane oraz maksymalny poziom dofinansowania dla Części 2) Programu		
2.	Wymianie/likwidacji ulegną wszystkie źródła ciepła na paliwo stałe, niespełniające wymagań minimum 5 klasy według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5 i po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia w budynku/lokalu mieszkalnym wszystkie zainstalowane oraz użytkowane urządzenia służące do celów ogrzewania lub przygotowania ciepłej wody użytkowej (w tym kominki wykorzystywane na cele rekreacyjne) będą spełniać docelowe wymagania aktów prawa miejscowego, w tym uchwał antysmogowych		
3.	W przypadku przedsięwzięcia nieobejmującego wymiany źródła ciepła, budynek/lokal mieszkalny jest wyposażony w źródło ciepła inne niż na paliwo stałe lub w źródło ciepła na paliwo stałe spełniające wymagania minimum 5 klasy według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5		
4.	W przypadku zakupu i montażu kotła na paliwo stałe, budynek/lokal mieszkalny nie jest podłączony do sieci dystrybucji gazu		

Niespełnienie któregokolwiek z kryteriów merytorycznych powoduje odrzucenie wniosku.

11. Postanowienia dodatkowe

- Wnioski o dofinansowanie są rozpatrywane przez wfośigw:
 - w terminie do 30 dni od dnia wpływu do wfośigw wniosku o dotację
 - w terminie do 14 dni od dnia wpływu do wfośigw wniosku o dotację z prefinansowaniem,
 - w terminie do 14 dni od dnia wpływu do wfośigw wniosku o dotację na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego,
 z zastrzeżeniem, że szczegółowy sposób postępowania z wnioskiem określa właściwy regulamin naboru.
- Dofinansowanie będzie udzielone każdemu Wnioskodawcy, który spełni warunki Programu, aż do wyczerpania budżetu Programu.
- Lista banków udzielających kredytu objętego dofinansowaniem w ramach Programu publikowana jest na stronie internetowej www.czystepowietrze.gov.pl oraz na stronach internetowych wfośigw.
- Listy gmin, które zawarły porozumienia i gmin, które zawarły umowy pożyczki w sprawie realizacji Programu, publikowane są na stronach internetowych poszczególnych wfośigw.
- NFOŚiGW/wfośigw może dokonać kontroli przedsięwzięć samodzielnie lub poprzez podmioty zewnętrzne od daty złożenia wniosku o dofinansowanie, w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości.
- Okres trwałości wynosi 5 lat od daty zakończenia przedsięwzięcia. W okresie trwałości Beneficjent nie może zmienić przeznaczenia budynku/lokalu z mieszkalnego na inny, nie może zdemontować urządzeń, instalacji oraz wyrobów budowlanych zakupionych i zainstalowanych w trakcie realizacji przedsięwzięcia, a także nie może zainstalować dodatkowych źródeł ciepła niespełniających warunków Programu i wymagań technicznych określonych w załączniku nr 2a do Programu.
- W ramach Programu nie udziela się pomocy publicznej.
- Jeżeli została przyznana dotacja na budynek/lokal mieszkalny na warunkach Programu w wersji obowiązującej do dnia 14.05.2020 r., Wnioskodawca na ten sam budynek/lokal mieszkalny może złożyć

- wniosek o dofinansowanie w zakresie pkt. 9.2.2. poz. 2 Części 2) Programu (na inne koszty kwalifikowane niż dofinansowane wcześniejszą dotacją).
9. Na jeden budynek/lokal mieszkalny może być udzielone jedno dofinansowanie w ramach Programu, z zastrzeżeniem pkt. 8.
 10. W sytuacjach niezależnych od Beneficjenta, których następstw nie mógł uniknąć mimo zachowania należytej staranności, w szczególności ze względu na epidemię COVID-19, na uzasadniony wniosek Beneficjenta, WFOŚiGW może przedłużyć maksymalny okres realizacji przedsięwzięcia o okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, jednak nie dłużej niż do 30.06.2029 r. Limit 6 miesięcy nie dotyczy wydłużenia okresu realizacji przedsięwzięcia w wyniku przesunięcia terminu przyłączenia gazu przez operatora.
 11. W przypadku wniosku o dofinansowanie w formie dotacji na częściową spłatę kapitału kredytu bankowego składanego w banku, który przystąpił do Programu, dofinansowanie jest udzielane dla budynku mieszkalnego jednorodzinnego, jeżeli dla tego budynku lub nieruchomości gruntowej, na której posadowiono ten budynek została założona księga wieczysta.

Część 3) Dla Beneficjentów uprawnionych do najwyższego poziomu dofinansowania

8. Beneficjenci

1. Beneficjentem jest osoba fizyczna, która łącznie spełnia następujące warunki:
 - 1) jest właścicielem/współwłaścicielem²⁶ budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub wydzielonego w budynku jednorodzinnym lokalu mieszkalnego z wyodrębnioną księgą wieczystą²⁷;
 - 2) przeciętny miesięczny dochód na jednego członka jej gospodarstwa domowego wskazany w zaświadczeniu wydawanym zgodnie z art. 411 ust. 10g ustawy – Prawo ochrony środowiska, nie przekracza kwoty:
 - a) 900 zł w gospodarstwie wieloosobowym,
 - b) 1 260 zł w gospodarstwie jednoosobowym.lub
ma ustalone prawo do otrzymywania zasiłku stałego, zasiłku okresowego, zasiłku rodzinnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, potwierdzone w zaświadczeniu wydanym na wniosek Beneficjenta, przez wójta, burmistrza lub prezydenta miasta²⁸, zawierającym wskazanie rodzaju zasiłku oraz okresu, na który został przyznany. Zasiłek musi przysługiwać w każdym z kolejnych 6 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc złożenia wniosku o wydanie zaświadczenia oraz co najmniej do dnia złożenia wniosku o dofinansowanie.
2. W przypadku prowadzenia działalności gospodarczej przez osobę, która przedstawiła zaświadczenie o przeciętnym miesięcznym dochodzie na jednego członka jej gospodarstwa domowego, roczny jej przychód, z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej za rok kalendarzowy, za który ustalony został przeciętny miesięczny dochód wskazany w zaświadczeniu, nie przekroczył dwudziestokrotności kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego w rozporządzeniu Rady Ministrów obowiązującym w grudniu roku poprzedzającego rok złożenia wniosku o dofinansowanie.

²⁶ W przypadku współwłasności, Wnioskodawca może otrzymać dofinansowanie, jeżeli przedłoży zgodę wszystkich pozostałych współwłaścicieli na realizację przedsięwzięcia.

²⁷ W Programie oraz dokumentach programowych zamiast sformułowania „budynek mieszkalny jednorodzinny” używa się również sformułowania „budynek mieszkalny”, a zamiast sformułowania „wydzielony w budynku jednorodzinnym lokal mieszkalny z wyodrębnioną księgą wieczystą” używa się sformułowania „lokal mieszkalny”.

²⁸ Wójt, burmistrz lub prezydent miasta może, w formie pisemnej, upoważnić do wydania zaświadczeń swojego zastępcę, pracownika urzędu gminy albo kierownika ośrodka pomocy społecznej, a w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w centrum usług społecznych na podstawie przepisów ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych – dyrektora centrum usług społecznych, lub kierownika innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej, dyrektora centrum usług społecznych lub innej jednostki organizacyjnej gminy.

9. Formy i warunki udzielania dofinansowania

9.1 Formy dofinansowania

- 1) dotacja;
- 2) pożyczka dla gmin, jako uzupełniające finansowanie dla Beneficjentów²⁹;
- 3) dotacja z prefinansowaniem.

9.2 Poziom dofinansowania

9.2.1. Intensywność dofinansowania w formie dotacji:

- 1) do 100% faktycznie poniesionych kosztów audytu energetycznego, lecz nie więcej niż wskazano w Załączniku nr 2b do Programu,
- 2) do 90% faktycznie poniesionych kosztów na pozostałe pozycje Załącznika nr 2b do Programu, lecz nie więcej niż wskazano w tym załączniku.

9.2.2. Rodzaje przedsięwzięć oraz maksymalna kwota dotacji:

Lp.	Zakres przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie nie obejmuje mikroinstalacji fotowoltaicznej	Przedsięwzięcie obejmuje mikroinstalację fotowoltaiczną
		Maksymalna kwota dotacji	
1.	<p>Przedsięwzięcie obejmujące demontaż nieefektywnego źródła ciepła na paliwo stałe oraz:</p> <ul style="list-style-type: none">- zakup i montaż źródła ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu albo- zakup i montaż kotłowni gazowej w rozumieniu Załącznika 2b do Programu. <p>Dodatkowo mogą być wykonane (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu):</p> <ul style="list-style-type: none">▪ demontaż oraz zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania lub cwu (w tym kolektorów słonecznych, pompy ciepła wyłącznie do cwu),▪ zakup i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej,▪ zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła,▪ zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych (zawiera również demontaż),▪ dokumentacja dotycząca powyższego zakresu: audyt energetyczny (pod warunkiem	<ul style="list-style-type: none">▪ 60 000 zł▪ Z prefinansowaniem 70 000 zł	<ul style="list-style-type: none">▪ 69 000 zł▪ Z prefinansowaniem 79 000 zł

²⁹ Planowane uruchomienie w ramach II fazy wdrażania Części 3 Programu, w 2023 r.

	wykonania ocieplenia przegród budowlanych), dokumentacja projektowa, ekspertyzy.		
2.	<p>Przedsięwzięcie nieobejmujące wymiany źródła ciepła na paliwo stałe na nowe źródło ciepła, a obejmujące (dopuszcza się wybór więcej niż jednego elementu z zakresu):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, ▪ zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi zewnętrznych, drzwi/bram garażowych (zawiera również demontaż), ▪ wykonanie dokumentacji dotyczącej powyższego zakresu: audytu energetycznego (pod warunkiem wykonania ocieplenia przegród budowlanych), dokumentacji projektowej, ekspertyz. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 30 000 zł ▪ Z prefinansowaniem 40 000 zł 	Nie dotyczy

Maksymalne kwoty dotacji opisane w powyższej tabeli nie sumują się oraz ustalone są dla istniejącego³⁰ budynku/lokalu mieszkalnego (do dofinansowania nie kwalifikuje się kosztów poniesionych przed oddaniem do użytkowania budynku/lokalu mieszkalnego).

9.3 Warunki dofinansowania

9.3.1. Ogólne warunki przyznania i wypłaty dofinansowania:

1. Dofinansowanie w formie dotacji (9.1. pkt 1 Części 3) Programu):

- 1) dotacja przyznawana jest przez wfośigw obejmujący swoim działaniem teren województwa, w którym jest zlokalizowany budynek/lokal mieszkalny objęty wnioskiem;
- 2) warunkiem przyznania dofinansowania jest przedłożenie wraz z wnioskiem o dofinansowanie zaświadczenia o przeciętnym miesięcznym dochodzie na jednego członka gospodarstwa domowego lub zaświadczenia potwierdzającego ustalone prawo do zasiłku, o których mowa w ust. 8 pkt 1.2) Części 3) Programu).
- 3) dotacja zostanie wypłacona przez wfośigw w całości lub w maksymalnie pięciu częściach na podstawie złożonego przez Beneficjenta kompletnego i poprawnie wypełnionego wniosku o płatność wraz z dokumentami wskazanymi w umowie o dofinansowanie, potwierdzającymi zrealizowanie przedsięwzięcia w całości lub części, na rachunek bankowy wykonawcy/sprzedawcy lub na rachunek bankowy Beneficjenta w terminie 30 dni;

2. Dofinansowanie w formie pożyczki dla gmin (9.1 pkt 2 Części 3) Programu):

- 1) pożyczka dla gminy udzielana jest ze środków udostępnianych przez NFOŚiGW dla wfośigw albo ze środków wfośigw, z przeznaczeniem na dofinansowanie dla Beneficjentów, na warunkach nie mniej korzystnych niż te, na jakich gmina uzyskała pożyczkę z wfośigw;

³⁰ Przez budynek istniejący należy rozumieć budynek oddany do użytkowania na podstawie zawiadomienia o zakończeniu budowy, do którego organ właściwy nie wniósł sprzeciwu lub na podstawie prawomocnej decyzji o pozwoleniu na użytkowanie wydanej przez właściwy organ.

- 2) szczegółowe prawa i obowiązki gminy udzielającej dofinansowania w ramach Programu zostaną określone w umowie wfośigw z gminą.
3. Dotacja z prefinansowaniem (9.1 pkt 3 Części 3) Programu):
 - 1) prefinansowanie stanowi wypłatę przez wfośigw przyznanej Beneficjentowi części lub całości dotacji na rachunek bankowy wykonawcy, na warunkach określonych w Programie;
 - 2) dotacja z prefinansowaniem przyznawana jest przez wfośigw obejmujący swoim działaniem teren województwa, w którym jest zlokalizowany budynek/lokal mieszkalny objęty wnioskiem;
 - 3) warunkiem przyznania dofinansowania i wypłaty zaliczki (prefinansowania) jest przedłożenie wraz z wnioskiem o dofinansowanie:
 - a) zaświadczenia wydawanego zgodnie z pkt 8 ppkt 1.2 Części 3) Programu;
 - b) zawartej/zawartych z wykonawcą/ wykonawcami umowy/ umów na realizację danego zakresu przedsięwzięcia (maksymalnie 3 umowy zawarte pomiędzy wnioskodawcą a wykonawcą zgodnie z warunkami wynikającymi z Programu, których przedmiotem są usługi, dostawy lub roboty budowlane przewidziane w przedsięwzięciu realizowanym w ramach Programu);
 - 4) zaliczka może być wypłacona maksymalnie do wysokości 50% przyznanej dotacji przypadającej na dany zakres przedsięwzięcia zawarty w danej umowie z wykonawcą, przy czym suma wszystkich wypłaconych zaliczek nie może przekroczyć 50% maksymalnej kwoty dotacji na realizację przedsięwzięcia wynikającej z wniosku o dofinansowanie;
 - 5) kwota dotacji w formie zaliczki zostanie wypłacona bezpośrednio na rachunek wykonawcy w terminie do 14 dni od daty zawarcia umowy o dofinansowanie lecz nie wcześniej niż 14 dni przed datą rozpoczęcia realizacji przedmiotu umowy Beneficjenta z wykonawcą;
 - 6) pozostała część dofinansowania przypadającego na dany zakres przedsięwzięcia zawarty w danej umowie z wykonawcą (umowach z wykonawcami) zostanie wypłacona bezpośrednio na rachunek wykonawcy, po zrealizowaniu zakresu tej umowy i złożeniu przez Beneficjenta wniosku o płatność, o którym mowa w pkt 8) poniżej, zgodnie z wskazanymi w tym punkcie zasadami i terminem;
 - 7) Beneficjent zobowiązany jest przedstawić potwierdzenie opłacenia wkładu własnego na realizację przedsięwzięcia, który stanowi różnicę pomiędzy faktycznie poniesionym kosztem kwalifikowanym przedsięwzięcia a kwotą dotacji udzieloną Beneficjentowi na podstawie umowy o dofinansowanie, wyliczonego zgodnie z Programem, przypadającego na umowę z wykonawcą, z wnioskiem o płatność o którym mowa w pkt 8) poniżej;
 - 8) Wypłata należnej kwoty dotacji (w tym rozliczenie prefinansowania po wcześniej wypłaconej zaliczce zgodnie z pkt 4) nastąpi w maksymalnie trzech częściach na podstawie złożonego przez Beneficjenta wniosku o płatność wraz z dokumentami wskazanymi w umowie o dofinansowanie, potwierdzającymi zrealizowanie przedsięwzięcia w całości lub części, na rachunek bankowy wykonawcy lub na rachunek bankowy Beneficjenta w terminie 30 dni od daty wpływu do wfośigw kompletnego i prawidłowo wypełnionego wniosku o płatność wraz z wymaganymi dokumentami;
 - 9) Beneficjentom zostanie udostępniony wzór umowy z wykonawcą, który Beneficjent będzie mógł wykorzystać do uregulowania stosunku prawnego z wykonawcą. Wykorzystanie wzoru umowy jest dobrowolne, umowy o innej treści uzgodnionej między wykonawcą a Beneficjentem również mogą stanowić podstawę wypłaty zaliczki, o ile nie stoją w sprzeczności z wymogami Programu. Wyboru wykonawcy (ów) realizujących przedsięwzięcie dokonuje Beneficjent na własne ryzyko;
 - 10) Termin realizacji przedmiotu umowy zawartej przez beneficjenta z wykonawcą powinien dawać realną możliwość realizacji przedsięwzięcia w terminie zgodnym z Programem.
 - 11) Wykonawca, z którym Beneficjent podpisuje umowę musi działać na rynku usług budowlanych, remontowych lub montażowych co najmniej 1 rok albo posiadać doświadczenie w realizacji co najmniej pięciu inwestycji dla Beneficjentów w programie priorytetowym „Czyste Powietrze”.

4. Nie udziela się dofinansowania na przedsięwzięcia realizowane w budynkach wykorzystywanych sezonowo lub w budynkach gospodarczych.³¹
5. Nie udziela się dofinansowania na przedsięwzięcia, dla których wnioskowana kwota dotacji jest niższa niż 3 tysiące złotych. Warunek nie dotyczy przedsięwzięć, w zakresie których jest zakup i montaż źródła ciepła.
6. Nie wypłaca się dofinansowania, jeżeli Beneficjent zbył przed wypłatą dotacji budynek/lokal mieszkalny objęty dofinansowaniem.
7. W przypadku gdy w budynku/lokalu mieszkalnym, w którym realizowane jest przedsięwzięcie, prowadzona jest działalność gospodarcza rozumiana zgodnie z unijnym prawem konkurencji³², wysokość dofinansowania jest pomniejszana proporcjonalnie do powierzchni zajmowanej na prowadzenie działalności gospodarczej, z uwzględnieniem sezonowego charakteru tej działalności.
8. W przypadku gdy działalność gospodarcza jest prowadzona na powierzchni całkowitej przekraczającej 30% budynku/lokalu mieszkalnego, z uwzględnieniem sezonowego charakteru tej działalności, przedsięwzięcie nie kwalifikuje się do dofinansowania.
9. Jeśli w budynku mieszkalnym jednorodzinny wydzielono lokale mieszkalne, dofinansowanie przysługuje osobno na każdy lokal.
10. W przypadku gdy budynek lub lokal mieszkalny, w którym ma być realizowane przedsięwzięcie jest wyposażony w inne źródła ciepła niż na paliwo stałe lub w źródła ciepła na paliwa stałe spełniające wymagania minimum 5 klasy według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5, dofinansowanie może być udzielone wyłącznie na zakres wskazany w pozycji 2 w tabeli w pkt 9.2.2 Części 3) Programu, z zastrzeżeniem zdania poniżej.
Istnieje możliwość wymiany źródła ciepła, jeżeli mimo posiadania w budynku/lokalu mieszkalnym kotła gazowego, wykorzystywane jest w tym budynku/lokalu mieszkalnym nieefektywne źródło ciepła na paliwo stałe, z tym, że ilość pobieranego paliwa gazowego z sieci dystrybucji gazu (średnia z ostatnich 3 lat kalendarzowych poprzedzających rok złożenia wniosku o dofinansowanie, a w przypadku okresu krótszego średnia z całego okresu) w tym lokalu/budynku mieszkalnym nie może być wyższa niż 5 600 kWh/rok.
11. W przypadku gdy Wnioskodawca otrzymał dofinansowanie w ramach Programu Mój Prąd³³ może otrzymać dofinansowanie z Programu na inny zakres przedsięwzięcia, niż dofinansowany z Programu Mój Prąd.
12. Nie udziela się dofinansowania na przedsięwzięcie, na które Wnioskodawca otrzymał dofinansowanie w ramach programu Stop Smog.
13. Przedsięwzięcie realizowane w ramach Programu może być dofinansowane z innych środków publicznych niż Programy wymienione w pkt 11 i 12, z tym, że łączna kwota dofinansowania na przedsięwzięcie nie może przekroczyć 100% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia. W przypadku otrzymania dofinansowania przez Wnioskodawcę z programów, w których właścicielem zakupionego źródła ciepła po wymianie jest jednostka samorządu terytorialnego, użyczająca i oddająca je właścicielowi nieruchomości do bezpłatnego użytkowania, dotacja z prefinansowaniem nie ma zastosowania, a Wnioskodawca nie musi być właścicielem źródła ciepła, o dofinansowanie którego wnioskuje w ramach Programu (nie musi być spełniony warunek zakupu), o ile Wnioskodawca nabeędzie własność tego źródła ciepła w przyszłości.

³¹ Źródło ciepła może być zainstalowane w budynku gospodarczym, jeżeli służy wyłącznie do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu budynku/lokalu mieszkalnego.

³² Działalność gospodarcza, według unijnego prawa konkurencji, rozumiana jest bardzo szeroko, jako oferowanie towarów lub usług na rynku. Zakres tego pojęcia jest szerszy niż w prawie krajowym (art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców), ponieważ nie wymaga się, aby działalność miała charakter zarobkowy, czy była prowadzona w sposób zorganizowany lub ciągły. W związku z tym działalność taka jak np. wynajmowanie budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego, najem okazjonalny oraz inne formy udostępnienia tych budynków lub lokali na rynku, należy traktować jako działalność gospodarczą w rozumieniu unijnego prawa konkurencji.

³³ Program Priorytetowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

14. Warunkiem udzielenia dofinansowania jest zobowiązanie się Beneficjenta, że po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia w ramach Programu w budynku/lokalu mieszkalnym objętym dofinansowaniem:
- 1) nie będzie zainstalowane oraz użytkowane źródło ciepła na paliwa stałe o klasie niższej niż 5 klasa według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5,
 - 2) wszystkie zainstalowane oraz użytkowane urządzenia służące do celów ogrzewania lub przygotowania ciepłej wody użytkowej (w tym kominki wykorzystywane na cele rekreacyjne) będą spełniać docelowe wymagania obowiązujących na terenie położenia budynku/lokalu mieszkalnego objętego dofinansowaniem, aktów prawa miejscowego, w tym uchwał antysmogowych³⁴, również wtedy kiedy akty te przewidują bardziej rygorystyczne ograniczenia dotyczące zakupu i montażu źródła ciepła.
15. Zakres przedsięwzięcia finansowanego w ramach Programu musi być zgodny z programem ochrony powietrza w rozumieniu art. 91 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. – Prawo ochrony środowiska, właściwym ze względu na usytuowanie budynku/lokalu mieszkalnego, obowiązującym na dzień złożenia wniosku o dofinansowanie.
16. Na przedsięwzięcia realizowane w budynkach, na budowę których po 31 grudnia 2013 r.:
- 1) został złożony wniosek o pozwolenie na budowę lub odrębny wniosek o zatwierdzenie projektu budowlanego,
 - 2) zostało dokonane zgłoszenie budowy lub wykonania robót budowlanych w przypadku, gdy nie jest wymagane uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę,
- nie udziela się dofinansowania na zakres kosztów kwalifikowanych wskazany w tabeli 3 Załącznika 2b do Programu, tj. ocieplenie przegród budowlanych, stolarka okienna i drzwiowa.
17. W przypadku montażu mikroinstalacji fotowoltaicznej warunkiem wypłaty dofinansowania na ten koszt kwalifikowany jest przedstawienie wystawionego na Beneficjenta zaświadczenia Operatora Sieci Dystrybucyjnej potwierdzającego montaż licznika wraz z numerem Punktu Poboru Energii opatrzonego pieczęcią firmową oraz czytelnym podpisem lub umowy kompleksowej regulującej kwestie związane z wprowadzaniem do sieci energii elektrycznej wytworzonej w mikroinstalacji, której stronami są Beneficjent i Operator Sieci Dystrybucyjnej. W przypadku prefinansowania dotyczącego montażu mikroinstalacji fotowoltaicznej wymienione w zdaniu pierwszym zaświadczenie lub umowę należy dostarczyć z wnioskiem o płatność, o którym mowa w ust. 9.3.1 pkt 3 ppkt 8) Części 3) Programu.
18. Przeprowadzenie audytu energetycznego oraz wykonanie ekspertyzy ornitologicznej i chiropterologicznej nie jest obowiązkowe do uzyskania dofinansowania na realizację przedsięwzięcia.

9.3.2. Warunki odnoszące się do źródeł ciepła

1. W ramach Programu można dofinansować zakup i montaż jednego źródła ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i cwu. Wyjątek stanowi ogrzewanie elektryczne, które może się składać z kilku urządzeń trwale zainstalowanych w budynku/lokalu mieszkalnym, tworzących system ogrzewania tego budynku/lokalu mieszkalnego.
2. Nie udziela się dofinansowania na zakup i montaż kotła na paliwo stałe w budynku/lokalu mieszkalnym, w przypadku gdy ten budynek/lokal mieszkalny jest podłączony do sieci dystrybucji gazu.
3. Wymieniane źródło ciepła na paliwo stałe musi być trwale wyłączone z użytku. Potwierdzeniem trwałego wyłączenia z użytku źródła ciepła na paliwo stałe jest imienny dokument zeżłomowania/karta przekazania odpadu/formularza przyjęcia odpadów metali. Dopuszcza się pozostawienie w budynku/lokalu mieszkalnym pieców kaflowych lub kominków niespełniających docelowych wymagań aktów prawa miejscowego (w tym uchwał antysmogowych, o których mowa w ust. 9.3.1 pkt 14 ppkt 2), jednak muszą być one trwale odłączone od przewodu kominowego, co oznacza trwałe wyłączenie z użytku i musi być to potwierdzone odpowiednim protokołem

³⁴ Przez uchwały antysmogowe rozumie się uchwały podjęte przez sejmik województwa w trybie art. 96 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska.

kominiarskim wydanym przez mistrza kominiarskiego. W przypadku prefinansowania, potwierdzenie lub umowę należy dostarczyć z pierwszym wnioskiem o płatność, o którym mowa w ust. 9.3.1 pkt 3 ppkt 8) Części 3) Programu.

10. Szczegółowe kryteria wyboru przedsięwzięć

KRYTERIA FORMALNE			
Lp.	Nazwa kryterium	TAK	NIE
1.	Wniosek jest złożony w terminie określonym w regulaminie naboru		
2.	Wniosek jest złożony na obowiązującym formularzu i w wymaganej formie		
3.	Wniosek jest kompletny i prawidłowo podpisany, wypełniono wszystkie wymagane pola formularza wniosku oraz dołączono wszystkie wymagane załączniki		
4.	Wnioskodawca mieści się w katalogu Beneficjentów, określonym w Części 3) Programu		
5.	Cel i rodzaj przedsięwzięcia jest zgodny z Programem		
6.	Okres realizacji przedsięwzięcia jest zgodny z Programem		
7.	Forma i intensywność wnioskowanego dofinansowania jest zgodna z Częścią 3) Programu		

Niespełnienie któregokolwiek z kryteriów formalnych powoduje odrzucenie wniosku

KRYTERIA MERYTORYCZNE			
Lp.	Nazwa kryterium	TAK/ NIE DOTYCZY	NIE
1.	Koszty kwalifikowane są zgodne z Programem w tym w szczególności z Załącznikiem nr 2b – Koszty kwalifikowane oraz maksymalny poziom dofinansowania dla Części 3) Programu		
2.	Wymianie/likwidacji ulegną wszystkie źródła ciepła na paliwo stałe, niespełniające wymagań minimum 5 klasy według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5 i po zakończeniu realizacji przedsięwzięcia w budynku/lokalu mieszkalnym wszystkie zainstalowane oraz użytkowane urządzenia służące do celów ogrzewania lub przygotowania ciepłej wody użytkowej (w tym kominki wykorzystywane na cele rekreacyjne) będą spełniać docelowe wymagania aktów prawa miejscowego, w tym uchwał antysmogowych		
3.	W przypadku przedsięwzięcia nieobejmującego wymiany źródła ciepła, budynek/lokal mieszkalny jest wyposażony w źródło ciepła inne niż na paliwo stałe lub w źródło ciepła na paliwo stałe spełniające wymagania minimum 5 klasy według normy przenoszącej normę europejską EN 303-5		
4.	W przypadku zakupu i montażu kotła na paliwo stałe, budynek/lokal mieszkalny nie jest podłączony do sieci dystrybucji gazu		

Niespełnienie któregokolwiek z kryteriów merytorycznych powoduje odrzucenie wniosku.

11. Postanowienia dodatkowe

- 1) Wnioski o dofinansowanie są rozpatrywane przez wfośigw
 - 1) w terminie 30 dni od dnia wpływu do wfośigw wniosku o dotację,
 - 2) w terminie do 14 dni od dnia wpływu do wfośigw wniosku o dotację z prefinansowaniem,z zastrzeżeniem, że szczegółowy sposób postępowania z wnioskiem określa właściwy regulamin naboru.
- 2) Dofinansowanie będzie udzielone każdemu Wnioskodawcy, który spełni warunki Programu, aż do wyczerpania budżetu Programu.
- 3) Listy gmin, które zawarły porozumienia i gmin, które zawarły umowy pożyczki w sprawie realizacji Programu, publikowane są na stronach internetowych poszczególnych wfośigw.
- 4) NFOŚiGW/wfośigw może dokonać kontroli przedsięwzięć samodzielnie lub poprzez podmioty zewnętrzne od daty złożenia wniosku o dofinansowanie, w trakcie realizacji oraz w okresie trwałości.
- 5) Okres trwałości wynosi 5 lat od daty zakończenia przedsięwzięcia. W okresie trwałości Beneficjent nie może zmienić przeznaczenia budynku/lokalu z mieszkalnego na inny, nie może zdemontować urządzeń, instalacji oraz wyrobów budowlanych zakupionych i zainstalowanych w trakcie realizacji przedsięwzięcia, a także nie może zainstalować dodatkowych źródeł ciepła niespełniających warunków Programu i wymagań technicznych określonych w załączniku nr 2b do Programu.
- 6) W ramach Programu nie udziela się pomocy publicznej.
- 7) Jeżeli została przyznana dotacja na budynek/lokal mieszkalny na warunkach Programu w wersji obowiązującej do dnia 14.05.2020 r., Wnioskodawca na ten sam budynek/lokal mieszkalny może złożyć wniosek o dofinansowanie w zakresie pkt. 9.2.2. poz. 2 Części 3) Programu (na inne koszty kwalifikowane niż dofinansowane wcześniejszą dotacją).
- 8) Na jeden budynek/lokal mieszkalny może być udzielone jedno dofinansowanie w ramach Programu, z zastrzeżeniem pkt. 7.
- 9) W sytuacjach niezależnych od Beneficjenta, których następstw nie mógł uniknąć mimo zachowania należytej staranności, w szczególności ze względu na epidemię COVID-19, na uzasadniony wniosek Beneficjenta, WFOŚiGW może przedłużyć maksymalny okres realizacji przedsięwzięcia o okres nie dłuższy niż 6 miesięcy, jednak nie dłużej niż do 30.06.2029 r. Limit 6 miesięcy nie dotyczy wydłużenia okresu realizacji przedsięwzięcia w wyniku przesunięcia terminu przyłączenia gazu przez operatora.